

Spor Lisesi Öğrencilerinin Liderlik Yönelimlerinin İncelenmesi

Bahar GÜLER¹, Mücahit DURSUN¹, Mehmet GÜNAY¹

¹Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara, TÜRKİYE

<https://orcid.org/0000-0003-0961-9195>,

<https://orcid.org/0000-0002-7786-0741>,

<https://orcid.org/0000-0003-0047-2203>

Email: baharguler86@hotmail.com, mucahitdursun1903@gmail.com, mgunay@gazi.edu.tr

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 28.04.2020 - Kabul: 14.11.2020)

Öz

Bu çalışmada, spor lisesi öğrencilerinin liderlik yönelimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların liderlik yönelimleri; il, cinsiyet, sınıf, lisanslı spor yapma durumu ve spor yapma süresi değişkenleri bakımından incelenmiştir. Çalışma Grubunu, 2019-2020 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Mardin ve Kırıkkale illerinin spor liselerinde öğrenim gören 139'u kız ve 311'i erkek olmak üzere toplam 450 öğrenci oluşturmuştur. Spor Lisesi öğrencilerin liderlik yönelimlerinin belirlenmesinde Dursun, Günay ve Yenel (2019) tarafından geliştirilen Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği (ÇYLYÖ) kullanılmıştır. Verilerin analizine geçilmeden önce normallik testi yapılmış ve verilerin normal dağıldığı görülmüştür. Verilerin analiz edilirken, ikili karşılaştırmalar için “Bağımsız Örneklemeler için T-testi”, ikiden fazla grubun bulunduğu karşılaştırmalarda ise “Tek Yönlü Varyans Analizi” testi ve “Pearson Korelasyon” analizi yapılmıştır. Sonuç olarak; öğrencilerin liderlik yönelimleri ile spor yapma durumu arasında anlamlı farklılık görülmüş ve spor yapma süresi değişkeninde ise istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Fakat, liderlik yönelimleri ile il, cinsiyet ve sınıf değişkenleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma yoktur.

Anahtar kelimeler: Spor Lisesi, Liderlik, Liderlik Yönelimleri

Examining of Leadership Orientation of Sports High School Students

Abstract

In this study, it was aimed to examine the leadership orientation of sports high school students. Leadership orientation of the participants; city, gender, class, licensed sports and time to do sports were examined in terms of variables. The Study Group consists of a total of 450 students, 139 girls and 311 boys studying in the sports high schools of Mardin and Kırkkale provinces in the fall semester of the 2019-2020 academic year. The Multidimensional Leadership Orientation Scale (MLOS) developed by Dursun, Günay and Yenel (2019) was used to determine the leadership orientation of Sports High School students. Before proceeding with the analysis of the data, the normality test was performed and it was seen that the data were normally distributed. In the analysis of the data, “T-test for Independent Samples” for binary comparisons, “One-Way Variance Analysis” test and “Pearson Correlation” analysis were performed for comparisons with more than two groups As a result; there was a significant difference between the leadership orientation of the students and the state of doing sports variable and a statistically significant relationship was found in the variable of doing sports. However, there is no statistically significant difference between leadership orientations and city, gender and class variables.

Keywords: Sports High School, Leadership, Leadership Orientation

Giriş

Sosyal bir varlık olan insan doğumundan itibaren bir grubun üyesi olarak yaşamını sürdürür. Bu süreçte oluşan ihtiyaçlarının bazılarını kendisi karşılayabilirken bazıları içinde bir gruba dâhil olmak zorundadır. İnsanlar, dâhil olduğu grubun değişen taleplerini karşılayacak ve o grubu yönetecek bir lidere sürekli olarak ihtiyaç duymaktadır (Dursun, Günay ve Yenel, 2019).

Liderlik kavramının gizemi çözülemediği için geçmişten beri yönetim bilimciler tarafından ilgi görmüş ve üzerinde çok sayıda çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmaların sonucunda lider ve liderlik kavramları literatürde farklı şekillerde tanımlanmaya çalışılmıştır. Yapılan tanımlar incelendiğinde; Yenel (2018) liderlik kavramını, “bir grubu amaçları doğrultusunda harekete geçiren, yol gösteren, rehberlik eden, öncülük eden kişi olarak tanımlarken, lideri ise bu eylemleri gerçekleştiren kişi” olarak açıklamaktadır. Bir başka tanımlamaya göre lider , “belirli bir grubun özellikle duygularını etkileyerek onlara belirli işleri veya davranışları isteyerek yapmalarını sağlama becerisi” olarak ifade edilmiştir (Kalfa, 2019:74). Liderlik ise “bir grup insanı, belirli amaçlar etrafında toplayabilme ve bu amaçları gerçekleştirmek için onları harekete geçirme yeteneği ve bilgisinin toplamı” olarak tanımlanmıştır (Eren, 2011). Dursun ve ark. (2019) ise lider kavramını, “örgütün bireyler üzerinde bıraktığı etki ile onlara örgütün amaç ve hedeflerini benimseten ve bu doğrultuda planlı ve sistematik performans göstermeleri için onları sevk ve idare eden kişi” olarak ifade etmişlerdir.

Etkili bir liderlik anlayışının ortaya koyulması için ise Bolman ve Deal (1991) grubu amacına ulaştırarak, amacına ulaştırırken de sorunları tanımlamak ve çözmek için kullandıkları farklı yöntemleri liderlik yönelimleri olarak ifade etmiştir. Liderlik yönelimleri incelendiğinde, yapısal liderlik, insan kaynaklı liderlik, politik liderlik ve karizmatik liderlik olmak üzere dört çeşit liderlik yönelimi bulunmaktadır. Yapısal liderlikte mantıksal düşünmeyi ve gerçekçi biçimde yaklaşmayı öne sürerken detaylara önem verir ve karşılaşılan sorunların sonuçlarından bireyleri sorumlu tutmaktadır. İnsan kaynaklı liderlik ise insanların duygularına önem veren, destekleyen, bireyleri gruba dâhil etmeyi teşvik etmektedir. Politik liderlik incelendiğinde, ikna kabiliyetlerin yüksek, kişileri harekete geçirebilen ve politik olarak yetenekli olan bireylerdir. Karizmatik liderlik ise, iletişimi güçlü, açık görüşlü, başkalarına ilham veren, kuvvetli hayal gücüne sahip ve yaratıcı kişilerden oluşmaktadır.

Liderlik yönelimi ile ilgili literatürde yer alan yerli ve yabancı çalışmalar (Mujtaba, 2019; Carrillo, 2019; Han ve ark., 2018; Kim ve ark., 2018; Özdemir, 2018; Cansoy ve Tofur, 2017; Arslan ve Uslu, 2014; Akbaba ve Erenler, 2008; Taşkiran, 2006; Drocher,1997) incelendiğinde spor lisesi öğrencilerin liderlik yönelimlerine ilişkin çalışmalara rastlanmamıştır. Bu doğrultuda çalışmada spor lisesi öğrencilerinin liderlik yönelimlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, spor lisesi öğrencilerinin liderlik yönelimlerinin farklı değişkenler (il, cinsiyet, sınıf ve spor yapma) açısından incelenmesidir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Spor lisesi öğrencilerinin liderlik yönelimlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, “geçmişten günümüze halen devam etmekte olan bir olgu ya da olayı olduğu gibi resmetmeyi hedefleyen ve çalışmaya konu olan durum için, kişinin ya da nesnenin, var olduğu gibi betimlenmeye çalışıldığı” tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2014).

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, Mardin ve Kırıkkale illerinde bulunan spor lisesinde öğrenim gören 311'i erkek (%69,1), 139'u kız (%30,9) olmak üzere toplam 450 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans Tablosu

Değişken	İl	f	%
İl	Mardin	267	59,3
	Kırıkkale	183	40,7
Cinsiyet	Kız	139	30,9
	Erkek	311	69,1
Sınıf	1. Sınıf	148	32,9
	2. Sınıf	114	25,3
	3. Sınıf	105	23,3
	4. Sınıf	83	18,4
Spor yapma	Evet	339	75,3
	Hayır	111	24,7
Toplam		450	100,0

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”, araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri (il, cinsiyet, sınıf, spor yapma) hakkında veri toplamak amacıyla oluşturulmuştur.

Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği (ÇYLYÖ): Dursun, Günay ve Yenel (2019) tarafından geliştirilen “Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği”; “Politik Liderlik”(5 madde), “İnsan Kaynaklı Liderlik”(5 madde), “Karizmatik Liderlik”(5 madde) ve “Yapısal Liderlik” (4 madde) olmak üzere toplam 4 boyut ve 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, “Tamamen Katılıyorum”(5) ifadesinden “Tamamen Katılmıyorum”(1) ifadesine doğru 5’li Likert tipinde derecelendirilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin iç tutarlılık katsayısı, “Politik Liderlik” için .80, “İnsan Kaynaklı Liderlik” için .73, “Karizmatik Liderlik” için .74 ve “Yapısal Liderlik” için ise .72 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin bütünü için iç tutarlılık katsayısı .85’dir. Bu çalışmada ise, ölçeğin bütününe ilişkin iç tutarlılık katsayısı .90, Politik Liderlik” için .73, “İnsan Kaynaklı Liderlik” için .77, “Karizmatik Liderlik” için .76 ve “Yapısal Liderlik” için ise .78’dir. Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeğine ilişkin güvenilirlik katsayıları Tablo 2 de verilmiştir.

Tablo 2. Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeğine İlişkin Güvenirlik Katsayıları

Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği	Chronbach's Alpha (α)	Madde Sayısı
Politik Liderlik	.73	5
İnsan Kaynaklı Liderlik	.77	5
Karizmatik Liderlik	.76	5
Yapısal Liderlik	.78	4
ÇYLYÖ	.90	19

Alanyazında güvenilirlik katsayısı ölçüt değerleri; $0,00 < \alpha < 0,40$ “güvenilir değil”, $0,41 < \alpha < 0,60$ “düşük güvenilirlik”, $0,61 < \alpha < 0,80$ “orta düzeyde güvenilir”, $0,81 < \alpha < 1,00$ “yüksek

düzye de güvenilir” olarak verilmiştir (Özdamar,1999). Özdamar tarafından belirlenen ölçütlere göre toplanan verilerin güvenilirlik için yeterli seviyede olduğu Tablo 2. incelendiğinde görülmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler SPSS 22 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analize geçilmeden önce, verilerin analizinde hangi testlerin kullanılacağına karar vermek için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelenmiştir. Tablo 3 de verilen çarpıklık ve basıklık katsayıları incelendiğinde, Tabachnick ve Fidel (2015) tarafından belirlenen sınırlar (-1,5 ile +1,5) içerisinde yer aldığı için veri seti normal dağılım göstermektedir. Elde edilen değerlere göre veri setinin parametrik testlere uygun bir yapıda olduğu görülmüştür. Öncelikle demografik özelliklerin belirlenmesi için frekans (f), yüzde (%), ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (ss) gibi betimsel istatistikler yapılmıştır. Daha sonra iki değişkenli karşılaştırmalar için Bağımsız Örneklem için T-Testi, grup sayısının ikiden fazla olduğu karşılaştırmalarda ise Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır. Varyans analizi sonuçlarının anlamlı çıkması halinde, farklılığın hangi gruplar arasında oluştuğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır.

Tablo 3. ÇYLYÖ Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel Analiz

Alt Boyut	n	Min.	Max.	$\bar{X}$	s	mod	medyan	skewness	kurtosis
<i>Politik Liderlik</i>	450	1,40	5,00	3,70	,76	4,00	3,80	-,514	,107
<i>İnsan Kaynaklı Liderlik</i>	450	1,00	5,00	3,98	,77	4,20	4,20	-,135	1,29
<i>Karizmatik Liderlik</i>	450	1,00	5,00	3,86	,78	4,00	4,00	-,973	1,33
<i>Yapısal Liderlik</i>	450	1,00	5,00	3,96	,79	4,00	4,00	-,106	1,27

Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği alt boyutlarının genel ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalamanın “İnsan Kaynaklı Liderlik” alt boyutunda ($\bar{X}=3,98\pm,77$), en düşük ortalama değer “Politik Liderlik” alt boyutunda ($\bar{X}=3,70\pm,76$) olduğu görülmüştür.

Bulgular

Tablo 4. İl Değişkenine Göre Öğrencilerin Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği Alt Boyut Puanlarına İlişkin T-testi Sonuçları

Ölçek	İl	n	$\bar{X}$	s	sd	t	p
-------	----	---	-----------	---	----	---	---

Politik liderlik	Mardin	267	3,66	,750	448	-1,466	,143
	Kırıkkale	183	3,76	,772			
İnsan kaynaklı liderlik	Mardin	267	3,99	,768	448	,412	,681
	Kırıkkale	183	3,95	,789			
Karizmatik liderlik	Mardin	267	3,90	,772	448	1,082	,280
	Kırıkkale	183	3,81	,808			
Yapısal liderlik	Mardin	267	3,97	,835	448	-,233	,816
	Kırıkkale	183	3,99	,742			

Tablo 4'deki analiz sonuçlarına göre spor lisesi öğrencilerinin buldukları il ile ÇYLYÖ alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 5. Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği Alt Boyut Puanlarına İlişkin T-testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	s	sd	t	p
Politik liderlik	Kız	139	3,67	,771	448	-,480	,632
	Erkek	311	3,71	,757			
İnsan kaynaklı liderlik	Kız	139	4,05	,728	448	1,353	,177
	Erkek	311	3,94	,795			
Karizmatik liderlik	Kız	139	3,76	,773	448	-1,809	,071
	Erkek	311	3,91	,790			
Yapısal liderlik	Kız	139	3,91	,733	448	-1,266	,206
	Erkek	311	4,01	,824			

Tablo 5'de verilen analiz sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyetleri ile ÇYLYÖ alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>.05$).

Tablo 6. Spor Yapma Değişkenine Göre Öğrencilerin Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği Alt Boyut Puanlarına İlişkin T-testi Sonuçları

Ölçek	Spor yapma	n	$\bar{X}$	s	sd	t	p
Politik liderlik	Evet	339	3,7475	,72468	448	2,084	,03
	Hayır	111	3,5748	,85243			
İnsan kaynaklı liderlik	Evet	339	3,9676	,77735	448	-,488	,62

	Hayır	111	4,0090	,77619			
Karizmatik liderlik	Evet	339	3,8549	,78578	448	-,576	,56
	Hayır	111	3,9045	,79537			
Yapısal liderlik	Evet	339	3,9897	,77872	448	,140	,88
	Hayır	111	3,9775	,85914			

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin lisanslı spor yapma değişkeni ile ÇYLYÖ alt boyutları arasındaki T-testi sonuçları verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin liderlik yönelimleri cinsiyet değişkenine göre “Politik liderlik” alt boyutunda anlamlı farklılık saptanmıştır ($p < 0,05$). Spor yapan öğrencilerin politik liderlik yönelimleri puanları spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Diğer alt boyutlarda ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 7. Sınıf Değişkenine Göre Öğrencilerin Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği Alt Boyut Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek	Sınıf	n	$\bar{X}$	s	F	P	Tukey
Politik liderlik	1. sınıf	148	3,67	,719			
	2. sınıf	114	3,66	,701			
	3. sınıf	105	3,68	,760	1,176	,318	-
	4. sınıf	83	3,84	,897			
	Total	450	3,70	,760			
İnsan kaynaklı liderlik	1. sınıf	148	4,03	,749			
	2. sınıf	114	4,02	,681			
	3. sınıf	105	3,90	,744	,939	,422	-
	4. sınıf	83	3,90	,964			
	Total	450	3,97	,776			
Karizmatik liderlik	1. sınıf	148	3,88	,803			
	2. sınıf	114	3,84	,647			
	3. sınıf	105	3,82	,744	,230	,875	-
	4. sınıf	83	3,91	,977			
	Total	450	3,86	,787			
Yapısal liderlik	1. sınıf	148	3,92	,787			
	2. sınıf	114	4,03	,618			
	3. sınıf	105	3,96	,833	,707	,548	-
	4. sınıf	83	4,06	,975			
	Total	450	3,98	,798			

Tablo 7. incelendiğinde öğrencilerin sınıf değişkeni ile ÇYLYÖ alt boyutları arasındaki tek yönlü varyans analizi sonuçları verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin liderlik yönelimleri sınıf değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır ($p > 0,05$).

Tablo 8. Öğrencilerin Spor Yapma Süresi Puanları İle ÇYLYÖ Puanlarının Pearson Korelasyon Sonuçları

n=450	Politik liderlik	İnsan Kaynak liderlik	Karizmatik liderlik	Yapısal liderlik
-------	------------------	-----------------------	---------------------	------------------

Spor Yapma Süresi	r	,168**	,018	,038	,123**
	p	,000	,699	,421	,009

Tablo 8 incelendiğinde, öğrencilerin spor yapma süresi puanları ile ÇYLYÖ'nin "Politik liderlik" alt boyutundan elde edilen puan arasında pozitif yönde düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r_{(450)}=.168$, $p<.01$). Yine spor yapma süresi puanları ile ölçeğin "Yapısal liderlik" alt boyutundan elde edilen puan arasında da yine pozitif yönde düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r_{(450)}=.123$, $p<.01$). Spor yapma süresi ile "İnsan kaynaklı liderlik" ve "Karizmatik liderlik" puanları arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Tartışma ve Sonuç

Spor lisesinde öğrenim gören öğrencilerin liderlik yönelimlerinin incelendiği bu çalışmada; katılımcıların Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği'nden aldıkları en yüksek puan "İnsan kaynaklı liderlik" alt boyutundan, en düşük puan ise "Politik liderlik" alt boyutundan olduğu saptanmıştır. Alanyazın incelendiğinde çalışmadan çıkan sonuca benzer olarak, en yüksek puanın "İnsan kaynaklı liderlik" alt boyutunda olduğu bulunmuştur (Sezer ve Kahraman, 2018; Arslan ve Uslu, 2014; Durmuş, 2011; Semiz, 2011; Dereli, 2003).

Çalışmadan elde edilen başka bir bulguda ise, öğrencilerin buldukları il ile ÇYLYÖ alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Başka bir deyişle öğrencilerin yaşadıkları şehrin liderlik yönelimleri üzerinde bir etkisinin olmadığı şeklinde ifade edilebilir.

Spor lisesi öğrencilerinin cinsiyetleri ile ÇYLYÖ alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuç alanyazındaki bazı çalışma sonuçları ile (Beltekin ve Kuyulu, 2019; Senger ve Kaya, 2017; Özdenk, 2015; Kurudirek, 2011; Mcardle, 2008; Akçadağ, 2008; Thompson, 2000; Tanrıöğen, 1998) örtüşmektedir. Diğer taraftan çalışmamızın sonucundan farklı olarak Aydın ve ark. (2016) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet değişkeni ile liderlik yönelimleri ölçeğinin "insan kaynaklı liderlik" alt boyutundan alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yine Özdenk (2015) tarafından yapılan çalışmada "Yapıya yönelik liderlik" ve "İnsana yönelik liderlik" boyutlarında kadınlar lehine anlamlı farklılık olduğu ifade edilmiştir. Çalışma sonuçlarının farklılık göstermesi araştırma örneklemelerinin farklı olmasından kaynaklı olduğu varsayılabilir.

Katılımcıların, sınıf düzeyi değişkeni ile ÇYLYÖ alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Diğer bir deyişle öğrencilerin sınıf düzeyleri liderlik yönelimleri üzerinde bir etkisi yoktur. Sarıkaya ve Bilir (2019) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin sınıf düzeyleri ile liderlik ölçeği alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarına bakıldığında hem "Yapıya yönelik liderlik" alt boyutunda hem de aldıkları toplam puanlar arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Yine Atar ve Özbek (2009)'in çalışmasında beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin liderlik davranışları sınıf düzeyine göre karşılaştırılmış ve sonuç olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuçlar çalışmamızın sonucuyla örtüşmektedir. Öte yandan Yalız Solmaz ve Aydın (2015) tarafından beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada sınıf düzeyinde anlamlı farklılık saptanmış ve çalışmamızın sonucuyla farklılaşmaktadır. Çalışmamızla farklılaşan başka bir çalışma ise, Arslan ve Uslu (2014) tarafından yapılan çalışmada sınıf düzeyi değişkenine göre üst sınıf düzeylerinde öğrenim gören öğrenciler lehine anlamlı farklılık saptanmıştır.

Öğrencilerinin lisanslı spor yapma değişkeni ile ÇYLYÖ alt boyutlarından almış oldukları puanlar incelendiğinde lisanslı spor yapan öğrenciler lehine “Politik liderlik” alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmuştur. Lisanslı spor yapan bireyler sporun sosyal boyutundan kaynaklı olarak arkadaşları, antrenörleri, öğretmenleri vb. ile daha sağlıklı iletişim kurabilmeleri, iş birliği sağlama, destek elde edebilme ve sporda başarı gösterebilmeleri için belirli bir liderlik yönelimi sergilemeleri beklenen bir sonuçtur. Alanyazında çalışmamız sonucuyla benzerlik gösteren çalışmalar (Sarıkaya ve Bilir, 2019; Cengiz ve Güllü, 2018; Durukan ve arkadaşları, 2007) da mevcuttur.

Çalışmanın son bulgusu ise, öğrencilerin spor yapma süresi puanları ile ÇYLYÖ’nin “Politik liderlik” ve “Yapıya yönelik liderlik” alt boyutlarından elde edilen puanlar arasında pozitif yönde düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yani spor yapma süresi arttıkça katılımcıların politik liderlik ve yapıya yönelik liderlik yönelimlerinde artış görüleceği şeklinde yorumlanabilir. Efekan (2007) tarafından yapılan çalışmada aktif spor yapma süresi değişkeni ile liderlik yönelimleri ölçeği alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunmuş, 5 yıldan az spor yapan öğrencilerin liderlik yönelimleri puanlarının 5 yıl ve üzerinde spor yapan öğrencilere göre daha yüksek çıktığı görülmektedir. Bu sonuç çalışmamızda çıkan sonuç ile farklılaşmaktadır.

Bu çalışmada çalışma grubunu sadece spor lisesi öğrencileri oluştururken yapılacak çalışmalarda spor lisesinin yanında diğer liselerde öğrenim gören öğrenciler çalışma grubuna dâhil edilip çeşitli değişkenler aracılığıyla sporun liderlik yönelimleri üzerindeki etkisi incelenebilir.

KAYNAKÇA

Akbaba, A., Erenler, E. (2008). Otel işletmelerinde yöneticilerin liderlik yönelimleri ve işletme performansı ilişkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19(1), 21-36.

Akçadağ, S. (2008). Okul öncesi öğretmenlerinin liderlik davranışları ve kişili özellikleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Ankara ili örneği). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.*

Arslan, H., Uslu, B. (2014). Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile liderlik yönelimleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 39(173).

Atar, E., Özbek, O. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin liderlik davranışları. *Spormetre* 7(2), 51-59.

Aydın, R., Bozkuş, T., Kul, M. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarındaki öğrencilerin liderlik özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4 (Special Issue 1), 122-131

Beltekin, E., Kuyulu, İ. (2019). Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin liderlik yönelim düzeylerinin incelenmesi (Erciyes Üniversitesi örneği). *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 1(1), 26-29.

Bolman, Lee G., Deal, T. (1991). “Liderlik ve yönetim etkinliği: çok çerçeveli, çok sektörlü bir analiz”, *İnsan Kaynakları Yönetimi*, S.30 (4), 509-534.

Cansoy, R., Tofur, S. (2017). “Examining the relationship between teacher candidates' individual values and leadership orientations”, *Journal of Education and Practice*, 8(2), 101-113

Carrillo, R. A. (2019). *The relationship factor in safety leadership: achieving success through employee engagement.* Routledge Publisher, Abington.

Dereli, M. (2003). A survey research of leadership styles of elementary school principles. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara.*

Durmuş, Ö. (2011). İlköğretim ve lise öğrencilerinde görülen liderlik davranışlarının araştırılması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.*

Durocher, E. A. (1997). *Leadership orientations of school administrators: a survey of nationally recognized school leaders.*

Dursun, M., Arı, Ç., Kocamaz Adaş, S., Ulun, C. (2019). Spor örgütlerinde çalışan bireylerin lider kavramına ilişkin metaforik algıları. *Spor Bilimleri Alanında Araştırma Makaleleri. Gece Akademi*, 199-214.

Dursun, M., Günay, M., Yenel, İ. F. (2019). Çok yönlü liderlik yönelimleri ölçeği (ÇYLYÖ): geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(2), 333-347.

Efekan, H. (2007). Kara Harp Okulu olimpik spor branşlarında yapılan bireysel sporlar ile takım sporlarının Harbiyelilerin liderlik özelliklerine sağladığı etkilerin

incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Han, J. H., Liao, H. T., Susan, M., Kim, S. (2018). "Effects of High Performance Work Systems on Transformational Leadership and Team Performance: Investigating The Moderating Roles of Organizational Orientations". *Human Resource Management*, 57(5), 1065-1082.

Kalfa, M. (2019). "Yönetim ve Spor", Spor Bilimleri Araştırmaları (Ed: Z. F.Dinç), Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Kim, D., Choi, D., Vandenberghe, C. (2018). "Goal-Focused Leadership, Leader-Member Exchange, and Task Performance: The Moderating Effects of Goal Orientations and Emotional Exhaustion", *Journal of Business and Psychology*, 33(5) 645-660.

Kurudirek, M. A. (2011). Spor yöneticiliği ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin eğitim seviyelerinin liderlik düzeylerine etkisi. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Mcardle, M. K. (2008). Leadership orientations of community college presidents and the administrators who report to them: a frame analysis. Unpublished doctoral dissertation, University of Central Florida, College of Education, Florida.

Mujtaba Bahaudin, G. (2019). "Leadership Orientation of Afghan and Japanese Respondents: A Study of "Guzaara" or Getting Along in Asia", *Information Management and Business Review*, 11(1), 24-39.

Özdemir, M. (2018). "Liderlik Yönelimi ve Politik Beceri Arasındaki İlişkinin Okul Müdürlerinin Görüşlerine Göre İncelenmesi", *Ege Eğitim Dergisi*, 19(1), 116-134.

Özdenk, S. (2015). Bireysel ve takım sporuyla uğraşan sporcular ile spor yapmayan bireylerin duygusal zekâ ve liderlik özelliklerinin incelenmesi. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.

Sarıkaya, O. Ç., Bilir, F. P. (2019). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin liderlik özelliklerinin incelenmesi: Çukurova Üniversitesi örneği. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 1-18.

Semiz, H. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinde sporun liderlik üzerine etkisi: Hendek örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya

Senger, K., Kaya, H. İ. (2017). Öğretmenlerin liderlik yönelim algılarının yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi. *Turan: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 9(36), 168-175.

Sezer, G. O., Kahraman, P. B. (2018). öğretmen adaylarının liderlik yönelimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1551-1560.

Tanrıöğen, A. (1998). "Okul yöneticilerinin etkililiği ile öğretmen morali arasındaki ilişkiler", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Taşkıran, E. (2006). Otel işletmelerinde çalışan yöneticilerin liderlik yönelimleri: İstanbul'daki beş yıldızlı otel işletmelerinde bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17(2), 169-183.

Thompson, M. D. (2000). Gender, leadership orientation, and effectiveness: Testing the theoretical models of Bolman & Deal and Quinn. *Sex roles*, 42(11-12), 969-992.

Yalız Solmaz, D., Aydın, G. (2015). Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının liderlik özelliklerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Journal Of International Social Research*, 8(41).

Yenel, İ. F. (2018). Liderlik. (Ed: A. A. Yetim). *Yönetim ve Spor*. Ankara: BerikanYayınevi.